

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

BEZPIECZNE ODBLASKI

PORADNIK DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

współpraca

CIOP **PIB**

Instytut
Transportu
Samochodowego

Warszawa, maj 2015 r.

Opracowanie:

Alicja Liszewska, Departament Nadzoru Rynku UOKiK

Redakcja:

Agnieszka Jaczyńska, Urszula Adamczyk, Biuro Prezesa UOKiK

Opracowanie graficzne:

Łukasz Tyburzec, Biuro Prezesa UOKiK

Spis treści

Słowniczek pojęć _____	5
I. Obowiązujące przepisy _____	7
1. Prawo krajowe _____	7
1.1. Prawo o ruchu drogowym _____	7
1.2. Ustawa o systemie oceny zgodności _____	7
1.3. Przepisy określające zasadnicze wymagania dla środków ochrony indywidualnej _____	7
2. Przepisy unijne _____	7
II. Normy zharmonizowane _____	8
III. Wytyczne Komisji Europejskiej _____	9
IV. Odblaski jako środki ochrony indywidualnej _____	10
V. Rodzaje i typy odblasków _____	11
VI. Wymagania dotyczące odblasków _____	12
1. Ogólne _____	12
2. Fotometryczne _____	13
3. Użytkowe _____	13
4. Instrukcja użytkownika _____	14
VII. Obowiązki przedsiębiorców _____	14
1. Obowiązki producenta i jego upoważnionego przedstawiciela _____	15
2. Obowiązki importera _____	15
3. Obowiązki dystrybutora _____	16
VIII. Etapy procedury oceny zgodności dla odblasków _____	16
1. Dokumentacja _____	16
2. Wniosek o ocenę typu WE _____	17
3. Certyfikat oceny typu WE _____	18
4. Deklaracja zgodności WE _____	18
5. Znak CE _____	19
6. Domniemanie zgodności _____	20
IX. Odpowiedzialność przedsiębiorcy _____	22
1. Sankcje administracyjne _____	22
2. Odpowiedzialność karna _____	24

Wstęp

Poradnik skierowany jest do producentów, importerów i dystrybutorów akcesoriów odblaskowych. Ma na celu przedstawienie przepisów, procedur i zasad obowiązujących w Unii Europejskiej w zakresie wymagań, jakie powinny spełniać oznakowane znakiem CE odblaski. Zapoznanie się z zawartymi w publikacji informacjami powinno ułatwić codzienną pracę przedsiębiorcom wprowadzającym te produkty do obrotu lub oddającym je do użytku.

Na rynku istnieje wiele wyrobów, które przypominają akcesoria odblaskowe, ale nimi nie są. Tak jest w przypadku gadżetów. Co decyduje o tym, że dany wyrób może być wprowadzony na rynek jako akcesorium odblaskowe, element odblaskowy czy odblask? Są to nazwy tożsame, używane w różnych aktach prawnych, normach zharmonizowanych bądź przez samych użytkowników. Zanim przejdziemy do dalszej części poradnika, w którym postaramy się odpowiedzieć na zadane wyżej pytania, przyjmijmy, że na potrzeby publikacji będziemy używać określenia „odblask” jako najczęściej stosowanego wśród użytkowników.

Dlaczego w ostatnim czasie odblaski stały się tak popularne? Złożyło się na to wiele czynników, m.in. wzrost świadomości użytkowników dróg oraz liczne kampanie edukacyjne. Dodatkowo od 31 sierpnia 2014 r. obowiązkiem używania elementów odblaskowych zostali objęci wszyscy piesi, poruszający się po drodze po zmierzchu poza obszarem zabudowanym, a nie tylko dzieci i młodzież do 15 roku życia.

Słowniczek pojęć

- 1) **dyrektywy nowego podejścia** - dyrektywy Wspólnoty Europejskiej, uchwalone zgodnie z zasadami zawartymi w uchwale Rady Unii Europejskiej z dnia 7 maja 1985 r. w sprawie nowego podejścia do harmonizacji technicznej oraz normalizacji¹;
- 2) **dystrybutor** - osoba fizyczna lub prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która dostarcza lub udostępnia wyrób po jego wprowadzeniu do obrotu;
- 3) **importer** - osoba fizyczna lub prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, mająca siedzibę na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym², która wprowadza do obrotu lub oddaje do użytku wyroby pochodzące z krajów trzecich;
- 4) **norma zharmonizowana** - w rozumieniu art. 2 pkt 9 rozporządzenia (WE) nr 765/2008, której tytuł i numer zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej (art. 5 pkt 14 ustawy o systemie oceny zgodności);
- 5) **ocena zgodności** - proces wykazujący, czy zostały spełnione określone wymagania odnoszące się do produktu, procesu, usługi, systemu osoby lub jednostki³;
- 6) **oddanie do użytku** - jest to pierwsze na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym zgodne z przeznaczeniem użycie wyrobu, który nie został wprowadzony do obrotu;
- 7) **oznakowanie zgodności (znak CE)** - oznakowanie potwierdzające zgodność z zasadniczymi wymaganiami;
- 8) **pieszy** - osoba prowadząca rower czy też inny pojazd dwukołowy, a także wózek dziecięcy, podręczny, inwalidzki oraz osoba poruszająca się na wózku

¹ Definicje (pkt 1-4 i pkt 6-11) są zgodne z art. 5 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2014 r., poz. 1465, z późn. zm.), zwanej dalej: „ustawą o systemie oceny zgodności”.

² Dotyczy terytorium Islandii, Lichtensteinu i Norwegii (bez Szwajcarii, która nie jest członkiem Europejskiego Obszaru Gospodarczego).

³ Art. 2 pkt 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG nr 339/93) (Dz. Urz. UE L 218/30 z 13.8.2008), zwanego dalej: „rozporządzeniem (WE) nr 765/2008”.

inwalidzkim, hulajnodze, deskorolce, rolkach, wrotkach lub dziecko do 10 lat kierujące rowerem pod opieką osoby dorosłej⁴;

- 9) **producent** - osoba fizyczna lub prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która projektuje i wytwarza wyrób, albo dla której ten wyrób zaprojektowano lub wytworzono, w celu wprowadzenia go do obrotu lub oddania do użytku pod własną nazwą lub znakiem;
- 10) **specyfikacje zharmonizowane** - specyfikacje techniczne inne niż normy europejskie, w szczególności dokumenty normatywne Międzynarodowej Organizacji Metrologii Prawnej (OIML), uznane przez Komisję Europejską i ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej serii C;
- 11) **środki ochrony indywidualnej** - urządzenia lub wyposażenie przewidziane do noszenia bądź trzymania przez użytkownika w celu jego ochrony przed jednym lub większą liczbą zagrożeń, które mogą mieć wpływ na jego bezpieczeństwo lub zdrowie⁵;
- 12) **współczynnik odbłasku** - zdolność współdrożnego odbijania światła przez powierzchnię odblaskową wyrobu, w zakresie określonym przez normę zharmonizowaną PN-EN 13356;
- 13) **wprowadzenie do obrotu** - udostępnienie wyrobu przez producenta, jego upoważnionego przedstawiciela lub importera, nieodpłatnie albo za opłatą, po raz pierwszy na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym w celu jego używania lub dystrybucji;
- 14) **zasadnicze wymagania** - wymagania w zakresie cech wyrobu, jego projektowania lub wytwarzania, określone w dyrektywach nowego podejścia.

⁴ Art. 2 pkt 18 Prawa o ruchu drogowym.

⁵ § 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla środków ochrony indywidualnej (Dz. U. Nr 259, poz. 2173), zwane dalej: „rozporządzeniem Ministra Gospodarki”.

I. Obowiązujące przepisy

1. Prawo krajowe

1.1. Prawo o ruchu drogowym

Prawo o ruchu drogowym⁶ wskazuje, że elementy odblaskowe powinny spełniać stosowne wymagania techniczne⁷, jednak ich nie określa. Rozdział VI niniejszego poradnika przybliży najważniejsze wymagania mające wpływ na bezpieczeństwo użytkownika odblasku.

1.2. Ustawa o systemie oceny zgodności

Zgodnie z przepisami ustawy o systemie oceny zgodności⁸ **wyroby wprowadzane do obrotu lub oddawane do użytku podlegają wcześniejszej ocenie zgodności z zasadniczymi wymaganiami⁹**. Procedury oceny zgodności wymagane dla odblasków zostały omówione w rozdziale VIII niniejszego poradnika.

1.3. Przepisy określające zasadnicze wymagania dla środków ochrony indywidualnej

Pamiętaj!

Odblaski znajdują się w grupie wyrobów określanych ogólnie jako środki ochrony indywidualnej (ŚOI).

Na mocy ustawy o systemie oceny zgodności¹⁰, zasadnicze wymagania dla wyrobów podlegających ocenie zgodności, w tym również odblasków, są określone w drodze rozporządzeń przez ministra właściwego ze względu na przedmiot oceny zgodności. **W przypadku odblasków obowiązuje rozporządzenie Ministra Gospodarki¹¹**, które określa zasadnicze wymagania dla poszczególnych rodzajów ŚOI, m.in. dla ŚOI wykonanych z materiału przeznaczonego do używania w warunkach, w których obecność każdego użytkownika powinna być wizualnie sygnalizowana¹². W tej grupie ŚOI, poza odblaskami, znajduje się także odzież ostrzegawcza, zarówno do użytku pozazawodowego, jak i profesjonalnego.

2. Przepisy unijne

O tym, czy dany wyrób powinien być oznaczony znakiem CE (oznakowaniem zgodności) decyduje unijne prawodawstwo harmonizacyjne. Zgodnie z nim,

⁶ Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r., poz. 1137, z późn. zm.), zwane dalej: „Prawem o ruchu drogowym”.

⁷ Art. 12 ust. 6 pkt 2 Prawa o ruchu drogowym.

⁸ Art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności. (Dz. U. z 2002 r., Nr 166, poz. 1360).

⁹ Art. 6 ust. 2 ustawy o systemie oceny zgodności.

¹⁰ Art. 9 ustawy o systemie oceny zgodności.

¹¹ Patrz przypis nr 5 oraz definicja „środków ochrony indywidualnej” w słowniczku pojęć.

¹² § 15 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

odblaski, jak wiele innych grup wyrobów, zostały objęte **dyrektywą 89/686/EWG**¹³. Każdy kraj członkowski jest zobowiązany do implementacji dyrektywy unijnej do wewnętrzkrajowego ustawodawstwa. Aktami, które dokonały wdrożenia dyrektywy 89/689/EWG do polskiego porządku prawnego są **ustawa o systemie oceny zgodności oraz rozporządzenie wykonawcze wydane przez Ministra Gospodarki** na podstawie art. 9 tej ustawy.

II. Normy zharmonizowane

Dyrektywa 89/686/EWG określa jedynie podstawowe wymagania dotyczące ŚOI. Dlatego istotne jest korzystanie ze zharmonizowanych norm europejskich dotyczących w szczególności projektowania i produkcji ŚOI, jak również określenia wymagań i metod ich badania. Jest to istotne dla podmiotów gospodarczych wprowadzających tego rodzaju produkty na rynek. Zakłada się, że uwzględnienie postanowień stosownej normy podczas procesu produkcyjnego oznacza zgodność produktu z zasadniczymi wymaganiami. Wykaz norm zharmonizowanych ze wszystkimi dyrektywami nowego podejścia jest publikowany dwa razy do roku w Monitorze Polskim w formie obwieszczenia Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacyjnego (PKN)¹⁴. Wykazy dedykowane dla poszczególnych dyrektyw unijnych, w tym dyrektywy 89/686/EWG¹⁵, można znaleźć na stronie internetowej PKN w zakładce: „Dyrektywy i Normy”.

Pamiętaj!

Gdy przedsiębiorca zamierza wprowadzić do obrotu odblaski i chce udowodnić, że jego wyrób spełnia zasadnicze wymagania określone w przepisach rozporządzenia Ministra Gospodarki, może skorzystać przy dokonywaniu oceny zgodności z aktualnej normy zharmonizowanej PN-EN 13356 „Akcesoria zapewniające widzialność, przeznaczone do użytku pozazawodowego. Metody badań i wymagania”¹⁶.

Należy przy tym pamiętać, że **jest to działanie dobrowolne**, gdyż zgodnie z ustawą o systemie oceny zgodności, wyrób spełnia określone zasadnicze wymagania, jeżeli jest zgodny z odpowiednimi postanowieniami norm zharmonizowanych lub

¹³ Dyrektywa Rady z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do wyposażenia ochrony osobistej (Dz. Urz. UE L 399/18 z 30.12.1989), zwana dalej: „dyrektywą 89/686/EWG”. Pełny tekst dyrektywy znajduje się pod adresem:

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/;ELX_SESSIONID=g1MMJrvb2kDVnlCRM CX3w c x l T 6 y W K T m q Q R w 9 T Z B y T R v R R q H w n y k s ! - 1 1 8 6 0 8 9 6 3 4 ? u r i = C E L E X : 3 1 9 8 9 L 0 6 8 6

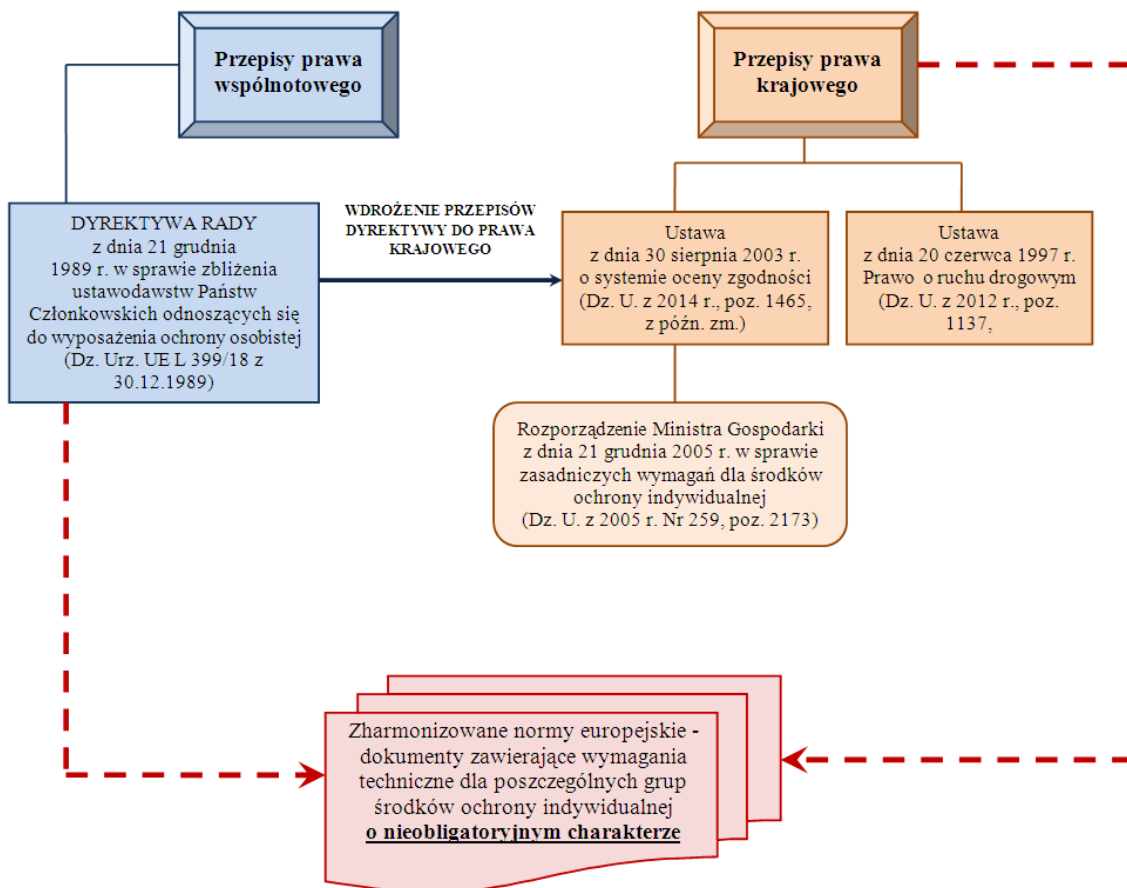
¹⁴ Obwieszczenia Prezesa PKN są dostępne pod adresem: <http://www.pkn.pl/obwieszczenia-prezesa-pkn-w-monitorze-polskim>.

¹⁵ Wykaz norm zharmonizowanych z dyrektywą 89/686/EWG jest dostępny pod adresem: http://www.pkn.pl/var/resources/1/1/812/89_686_EWG.pdf.

¹⁶ Zwanej dalej: „normą zharmonizowaną PN-EN 13356”.

specyfikacji zharmonizowanych¹⁷. Jednakże, w przypadku gdy producent lub jego upoważniony przedstawiciel nie wykaże zgodności z normą zharmonizowaną PN-EN 13356, jest obowiązany wykazać zgodność wyrobu z zasadniczymi wymaganiami na podstawie innych dowodów¹⁸.

Rysunek 1. Przepisy mające zastosowanie przy wprowadzaniu odblasków do obrotu.

Źródło: Opracowanie własne UOKiK.

III. Wytyczne Komisji Europejskiej

Aby ułatwić stosowanie dyrektyw unijnych, w tym także dyrektywy 89/686/EWG, Komisja Europejska opracowuje wytyczne w formie przewodników. Dotychczas, dla dyrektywy 89/686/EWG zostały wydane dwa przewodniki:

- 1) „Interpretacja postanowień dyrektywy 89/686/EWG w zakresie oceny zgodności środków ochrony indywidualnej z zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa”(2006)¹⁹;

¹⁷ Art. 13 ust. 1 ustawy o systemie oceny zgodności, określany często jako „zasada domniemania zgodności”.

¹⁸ Art. 13 ust. 2 ustawy o systemie oceny zgodności.

¹⁹ Pełny tekst przewodnika jest dostępny pod adresem:

- 2) "Guidelines on the application of council directive 89/686/EEC of 21 December 1989 on the approximation of the laws of the member states relating to personal protective equipment"²⁰ - zawierający poprawki do wydania z 2006 r., (2010).

W odniesieniu do obydwu publikacji Komisja Europejska zastrzega²¹, że „przewodnik ma charakter podręcznika przeznaczanego dla wszystkich stron, których bezpośrednio lub pośrednio dotyczą postanowienia dyrektywy 89/686/EWG, odnoszącej się do środków ochrony indywidualnej (ŚOI)”.

Innym przydatnym opracowaniem Komisji Europejskiej jest „Niebieski przewodnik - wdrażanie przepisów dotyczących produktów w Unii Europejskiej z 2014 r.". W przystępny sposób wyjaśnia on zasady, procedury i funkcjonowanie unijnego systemu nadzoru rynku, w tym m.in. opisuje obowiązki producentów, dystrybutorów i importerów w łańcuchu dostaw.

IV. Odblaski jako środki ochrony indywidualnej

Ze względu na stopień zagrożenia, przed którym mają chronić użytkownika, ŚOI zostały podzielone na trzy kategorie. Mimo że dyrektywa 89/686/EWG nie określa jasno tego podziału jako kategorie, w powszechnej praktyce przyjęta się następująca systematyka²²:

- a) **Kategoria I - ŚOI obejmujące wyroby o prostej konstrukcji** - dotyczące najmniejszego ryzyka. Projektant zakłada, że ich użytkownik może sam ocenić skuteczność poziomu ochrony przed minimalnymi zagrożeniami, których skutki, jeżeli są stopniowo narastające, mogą być łatwo zidentyfikowane przez użytkownika we właściwym czasie.
- b) **Kategoria II - ŚOI o konstrukcji pośredniej**, tzn. takie, które nie należą ani do ŚOI o prostej konstrukcji²³ ani do ŚOI o złożonej konstrukcji²⁴ i są to m.in. środki ochrony słuchu, hełmy przemysłowe, gogle i okulary ochronne, odzież ostrzegawcza oraz akcesoria odblaskowe (odblaski).
- c) **Kategoria III - ŚOI o złożonej konstrukcji** - przewidziane do ochrony przed zagrożeniem życia lub przed zagrożeniami, które mogą powodować poważne i nieodwracalne uszkodzenia ciała lub zmiany chorobowe, a których skutków

<https://www.mg.gov.pl/NR/rdonlyres/0E09CC22-8487-40C8-BD3B-74234EE9E340/27320/PrzewodnikPL.pdf>.

²⁰ Pełny tekst przewodnika jest dostępny pod adresem:

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/mechanical/files/ppe/ppe-guidelines_en.pdf

²¹ W dalszej części poradnika oba ww. dokumenty będą zwane odpowiednio: „Przewodnik KE z 2006 r.” oraz „Przewodnik KE z 2010 r.”.

²² Str. 19 przewodnika KE z 2010 r.

²³ § 34 ust. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

²⁴ § 34 ust. 4 i 5 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

działania, według projektanta, użytkownik nie jest w stanie zidentyfikować dostatecznie szybko²⁵.

Pamiętaj!

Zgodnie z dyrektywą EWG 89/686/EWG odblaski należą do II kategorii środków ochrony indywidualnej.

Taka kwalifikacja została również przyjęta w przewodniku KE z 2010 r. (pkt 15: „High visibility clothing and accessories”, str. 106 przewodnika).

V. Rodzaje i typy odblasków

Podstawowy podział odblasków²⁶ dotyczy materiału, z jakiego zostały wykonane. Wyróżniamy 2 rodzaje:

1. **odblaski elastyczne²⁷**, tj. takie, które można owijać wokół bolca o średnicy 25 mm w każdej pozycji bez widocznej deformacji;

oraz

2. **odblaski sztywne²⁸**, tj. takie, których nie można owijać wokół bolca o grubości 25 mm bez widocznej deformacji.

W ramach obydwu rodzajów możemy wyróżnić, ze względu na sposób mocowania, **3 odrębne typy:**

1. akcesoria swobodnie wiszące (typ 1),
2. akcesoria do zdejmowania (typ 2),
3. akcesoria przytwierdzone (typ 3).

²⁵ § 34 ust. 4 i 5 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

²⁶ Podział dokonany na podstawie normy zharmonizowanej PN-EN 13356.

²⁷ Pkt 3.5 normy zharmonizowanej PN-EN 13356.

²⁸ Pkt 3.5 normy zharmonizowanej PN-EN 13356.

Poniżej zostały przedstawione przykłady najbardziej popularnych na rynku typów odblasków:

1) Typ 1 - Odblask swobodnie wiszący

odblask elastyczny

odblask sztywny

Źródło: Inspekcja Handlowa.

2) Typ 2 - Odblask do zdejmowania

odblask elastyczny

Źródło: Inspekcja Handlowa.

Należy pamiętać, że oprócz tych najpopularniejszych, przedstawionych na powyższych zdjęciach, na rynku mogą znajdować się także inne typy odblasków, tj. odblaski (np. taśmy) do przytwierdzania na stałe do odzieży (typ 3), toreb czy plecaków, np. metodą zgrzewania czy też naszywania. Tego typu wyroby muszą także spełniać wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki.

VI. Wymagania dotyczące odblasków

1. Ogólne

Pamiętaj!

Głównymi parametrami mającymi wpływ na bezpieczeństwo użytkownika odblasku są: **współczynnik odblasku**, czyli parametr określający zdolność odbijania światła przez powierzchnię odblaskową wyrobu w granicach określonych przez normę zharmonizowaną PN-EN 13356 oraz **wielkość powierzchni odbijającej światło**.

Zgodnie z normą zharmonizowaną PN-EN 13356, po przytwierdzeniu elementu odblaskowego do odzieży, jego powierzchnia powinna być taka, aby odbijał on

światło reflektorów samochodu. Brak jest jednak w przepisach lub normie precyzyjnego określenia odległości, z jakiej element odblaskowy powinien być zauważony przez kierowcę pojazdu.

Pamiętaj!

Typ 1 (odblask swobodnie wiszący) - powinien mieć powierzchnię odblaskową od 15 cm² do 50 cm². Jeśli typ 1 odblasku jest dwustronny (powierzchnię odbijającą umieszczono po obu stronach odblasku), jego grubość powinna wynosić maksimum 10 mm.

Odblaski typu 2 (odblask do zdejmowania) i 3 (odblask do przytwierdzenia na stałe) powinny mieć powierzchnię odblaskową **przekraczającą 15 cm²**. Nie określono jej górnej granicy.

Na odblasku, na doczepionej etykiecie lub na najmniejszym, jednostkowym opakowaniu odblasku, powinna znaleźć się nazwa producenta i numer typu odblasku. Dane producenta pozwalają na szybkie zidentyfikowanie podmiotu, który jest prawnie odpowiedzialny za przeprowadzenie procedury oceny zgodności i zapewnienie, że odblask spełnia wszystkie wymagania.

2. Fotometryczne

Warunkiem skutecznego działania odblasków są odpowiednie właściwości fotometryczne powierzchni materiałów, z których są wykonane. Właściwości te określają zdolność do współdrożnego odbijania (odbicie powrotne) odpowiedniej ilości światła, np. z reflektorów samochodu w kierunku oczu kierowcy pojazdu.

Warto sprawdzić!

W tabelach 1 i 2 normy zharmonizowanej PN-EN 13356 podano wymagania dotyczące minimalnej wartości współczynnika odblasku dla akcesoriów typu 1, 2 i 3, dla różnych kątów padania światła oraz kątów obserwacji.

3. Użytkowe

Akcesoria odblaskowe powinny zachowywać swoje parametry ochronne (odbijanie światła) w trakcie użytkowania. W celu potwierdzenia odporności tych akcesoriów na warunki występujące podczas ich codziennego użytkowania w normie zharmonizowanej PN-EN 13356 określono wymagania oraz metody badań laboratoryjnych, które dotyczą:

- odporności na ścieranie (badanie przeprowadza się z użyciem poliamidowej szczotki),
- odporności na pranie i czyszczenie chemiczne,

- wytrzymałości na wysoką temperaturę (odblask powinien wytrzymać temperaturę do $65^{\circ}\text{C}\pm 2^{\circ}\text{C}$),
- wytrzymałości na niską temperaturę ($-20^{\circ}\text{C}\pm 5^{\circ}\text{C}$ i $-30^{\circ}\text{C}\pm 5^{\circ}\text{C}$),
- kondycjonowania w niskiej temperaturze, w wyniku której próbka powinna być odporna na zginanie oraz uszkodzenia podczas swobodnego spadku z wysokości 0,5 m na stalową płytę,
- działania wody,
- wpływu deszczu.

Po zbadaniu każdego z wymienionych wyżej parametrów akcesoria odblaskowe powinny nadal spełniać wymagania fotometryczne określone w tabelach 1 i 2 normy zharmonizowanej PN-EN 13356.

4. Instrukcja użytkowania

Pamiętaj!

Producent, wprowadzając elementy odblaskowe do obrotu, powinien dołączyć do nich instrukcję użytkowania sporządzoną w języku polskim²⁹.

W instrukcji powinny znaleźć się co najmniej następujące informacje:

- 1) nazwa, znak handlowy lub inne znaki identyfikujące producenta,
- 2) oznaczenie typu odblasku, nazwa handlowa lub kod,
- 3) numer zastosowanej normy zharmonizowanej,
- 4) sposób mocowania odblasku,
- 5) niezbędne informacje wskazujące właściwe użycie (np. nie zakrywać odblasku ubraniami),
- 6) ograniczenia w zakresie stosowania (np. ograniczenie skali temperatury w jakiej można używać odblask),
- 7) sposób prawidłowego przechowywania, tak aby odblask nie stracił właściwości odblaskowych³⁰.

VII. Obowiązki przedsiębiorców

Należy pamiętać, że producenci, ich upoważnieni przedstawiciele, importerzy i dystrybutorzy wyrobów podlegających ocenie zgodności, są obowiązani

²⁹ § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

³⁰ Właściwość odblaskowa to zdolność odbijania światła przez powierzchnię odblaskową wyrobu, w granicach określonych przez normę zharmonizowaną PN-EN 13356.

współdziałać, z należytą starannością, z organami wyspecjalizowanymi³¹, w zakresie niezbędnym do ustalenia, czy wyrób spełnia stosowne wymagania³².

1. Obowiązki producenta i jego upoważnionego przedstawiciela

Producent lub jego upoważniony przedstawiciel³³ powinien:

- 1) przed wprowadzeniem do obrotu odblasku **skompletować³⁴ wymaganą dokumentację³⁵** w celu przedstawienia jej na żądanie właściwych władz³⁶;
- 2) przed rozpoczęciem seryjnej produkcji odblasków **przedstawić egzemplarz wzoru odblasku jednostce notyfikowanej do oceny typu WE**, o której mowa w § 38³⁷;
- 3) wprowadzając odblask do obrotu, **dołączyć instrukcję jego użytkowania**, zwaną dalej "instrukcją"³⁸;
- 4) **przechowywać dokumentację dotyczącą odblasków oraz wyników** dokonanej dla nich oceny zgodności z zasadniczymi wymaganiami **przez okres 10 lat** od daty wyprodukowania ostatniego wyrobu, którego dokumentacja ta dotyczy, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej³⁹;
- 5) **przedstawić** właściwym władzom **dokumentację⁴⁰**, o której mowa w § 33 rozporządzenia Ministra Gospodarki. Dokumentacja powinna zawierać informację o działaniach podjętych przez producenta w celu zapewnienia zgodności ŚOI z zasadniczymi wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki⁴¹;
- 6) **wystawić deklarację zgodności WE⁴²**.

2. Obowiązki importera

Importer ma obowiązek przechowywania kopii dokumentacji dotyczącej odblasku i przeprowadzonej oceny zgodności przez okres 10 lat od daty wyprodukowania ostatniego wyrobu, którego dokumentacja dotyczy i udostępniać ją na żądanie organów wyspecjalizowanych. Obowiązek ten powstaje w przypadku,

³¹ Organy wyspecjalizowane zostały określone w art.38 ustawy o systemie oceny zgodności.

³² Art. 40a ustawy o systemie oceny zgodności.

³³ Należy pamiętać, że uprawnienia przedstawiciela są określane przez producenta w stosownym upoważnieniu.

³⁴ Zgodnie z § 38 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, dokumentacja, o której mowa w § 33, powinna już być gotowa na etapie składania przez producenta lub upoważnionego przedstawiciela wniosku o ocenę typu WE do jednostki notyfikowanej. Przed wprowadzeniem odblasku do obrotu przedsiębiorca powinien ją już jedynie skompletować, aby móc ją udostępnić na żądanie właściwego organu.

³⁵ Jakie informacje powinna zawierać dokumentacja, o której mowa w § 33 rozporządzenia Ministra Gospodarki, mówi § 35 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

³⁶ § 33 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

³⁷ § 34 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

³⁸ § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

³⁹ Art. 13a ust. 1 ustawy o systemie oceny zgodności.

⁴⁰ Patrz Roz. VIII pkt 1 niniejszego poradnika.

⁴¹ § 35 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

⁴² § 36 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

gdy producent ma siedzibę poza terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej i państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym i nie ustanowił upoważnionego przedstawiciela⁴³.

3. Obowiązki dystrybutora

Dystrybutor odblasków jest obowiązany współdziałać⁴⁴, z należytą starannością, z organami wyspecjalizowanymi, w zakresie niezbędnym do ustalenia, czy wyrób spełnia stosowne wymagania⁴⁵. W przypadku stwierdzenia niezgodności z wymaganiami, niepowodujących poważnego zagrożenia, organ wyspecjalizowany może zwrócić się do dystrybutora o usunięcie niezgodności lub wycofanie wyrobu z obrotu lub z użytku oraz przedstawienie dowodów podjętych działań w terminie określonym przez organ wyspecjalizowany⁴⁶.

VIII. Etapy procedury oceny zgodności dla odblasków

Należy pamiętać, że w procedurze oceny zgodności, na etapie projektowania i produkcji odblasku (kategoria II ŚOI), uczestniczą jednostki notyfikowane.

Pamiętaj!

Producent lub jego upoważniony przedstawiciel może wystawić deklarację zgodności WE dla odblasku i oznaczyć go znakiem CE, dopiero po uzyskaniu od jednostki notyfikowanej certyfikatu zgodności.

1. Dokumentacja

Zanim deklaracja zgodności WE zostanie wystawiona, producent lub jego upoważniony przedstawiciel kompletuje dokumentację, która powinna składać się z informacji o działaniach podjętych przez producenta w celu zapewnienia zgodności odblasku z zasadniczymi wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki (§ 35 ust. 1).

Ponadto dokumentacja powinna zawierać:

- 1) dokumentację techniczną obejmującą (§ 35 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki):
 - a) rysunki zbiorcze i szczegółowe wraz z niezbędnymi wyliczeniami oraz wynikami badań prototypu w takim zakresie, w jakim jest to

⁴³ Art. 13a ust. 2 ustawy o systemie oceny zgodności.

⁴⁴ Obowiązek ten dotyczy także producentów, importerów, upoważnionych przedstawicieli oraz notyfikowanych jednostek certyfikujących, kontrolujących oraz notyfikowanych laboratoriów.

⁴⁵ Art. 8 ust. 4 ustawy o systemie oceny zgodności.

⁴⁶ Art. 40k ust.2 ustawy o systemie oceny zgodności. Obowiązek ten dotyczy także właściwego producenta, jego upoważnionego przedstawiciela oraz importera.

niezbędne do stwierdzenia ich zgodności z zasadniczymi wymaganiami,

- b) wykaz zasadniczych wymagań i norm zharmonizowanych lub innych wymagań, o których mowa w § 7-32 rozporządzenia Ministra Gospodarki, zastosowanych przy projektowaniu danego wzoru odbłasku;
- 2) opis stosowanych przez producenta urządzeń kontrolno-pomiarowych, przeznaczonych do kontroli zgodności produkcji odbłasku z normami zharmonizowanymi oraz do utrzymania odpowiedniego poziomu jakości produkcji tych środków;
- 3) kopię instrukcji przeznaczonej dla użytkownika.

2. Wniosek o ocenę typu WE

Po skompletowaniu dokumentacji, producent lub jego upoważniony przedstawiciel składa wniosek o ocenę typu WE⁴⁷ w jednej jednostce notyfikowanej⁴⁸, właściwej dla danego środka ochrony indywidualnej⁴⁹.

Warto wiedzieć!

Wykaz jednostek notyfikowanych specjalizujących się w ocenie zgodności dla akcesoriów odblaskowych (tzw. baza Nando) znajduje się na stronach Komisji Europejskiej pod adresem

http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/index.cfm?fuseaction=directive.notifiedbody&dir_id=6.

Wniosek powinien zawierać:

- a) nazwę i adres producenta lub jego upoważnionego przedstawiciela oraz nazwę i adres zakładu produkującego odbłaski;
- b) dokumentację⁵⁰, o której mowa w § 33.

Do wniosku powinna być dołączona odpowiednia liczba egzemplarzy wzoru odbłasku⁵¹, niezbędna do przeprowadzenia oceny zgodności.

⁴⁷ Ocena typu WE jest procedurą, poprzez którą jednostka notyfikowana stwierdza, że określony wzór środka ochrony indywidualnej spełnia wymagania określone w rozporządzeniu (§ 38 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki).

⁴⁸ Przed złożeniem wniosku o ocenę typu WE w jednostce notyfikowanej, należy upewnić się, że posiada ona stosowną akredytację i ma uprawnienia do przeprowadzania procedury oceny zgodności dla odbłasków.

⁴⁹ § 38 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

⁵⁰ Patrz pkt rozdział VIII pkt 1 niniejszego poradnika.

⁵¹ W celu ustalenia liczby egzemplarzy odbłasków koniecznych do przeprowadzenia oceny typu WE, należy skontaktować się z wybraną jednostką notyfikowaną, która będzie przeprowadzała procedurę oceny zgodności.

3. Certyfikat oceny typu WE

Jednostka notyfikowana przeprowadza ocenę typu WE na podstawie dokumentacji technicznej w celu sprawdzenia, czy zostały uwzględnione wymagania norm zharmonizowanych oraz oceny wzoru odblasku⁵².

Jeżeli wzór odblasku poddany ocenie typu WE odpowiada wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, jednostka notyfikowana wydaje wnioskodawcy certyfikat oceny typu WE i powiadamia o tym niezwłocznie wnioskodawcę⁵³.

Certyfikat powinien zawierać⁵⁴:

- 1) wyniki oceny typu WE
oraz
- 2) informacje o warunkach jego wydania, opisy i rysunki niezbędne do identyfikacji ocenianego odblasku.

4. Deklaracja zgodności WE

Producent lub jego upoważniony przedstawiciel wystawia dla odblasku deklarację zgodności WE⁵⁵.

Deklaracja zgodności WE powinna zawierać:

- 1) nazwę i adres producenta oraz jego upoważnionego przedstawiciela, jeżeli jest ustanowiony na obszarze Unii Europejskiej;
- 2) pełny opis odblasku, w szczególności z podaniem nazwy i typu;
- 3) oświadczenie, że odblask jest zgodny z postanowieniami rozporządzenia Ministra Gospodarki⁵⁶ oraz z odpowiednią normą zharmonizowaną, o ile została zastosowana;
- 4) oświadczenie, że nowy odblask jest identyczny z odblaskiem będącym przedmiotem certyfikatu oceny typu WE z podaniem numeru certyfikatu, wydanego przez jednostkę notyfikowaną, oraz nazwą, adresem i numerem jednostki notyfikowanej;
- 5) miejsce i datę jej sporządzenia;
- 6) imię i nazwisko osoby upoważnionej do złożenia podpisu w imieniu producenta albo jego upoważnionego przedstawiciela.

⁵² § 38 ust. 5 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

⁵³ § 39 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

⁵⁴ § 39 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

⁵⁵ § 36 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

⁵⁶ W przypadku wyrobów spoza Polski producent może deklarować zgodność z dyrektywą 89/686/EWG, a nie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki.

5. Znak CE

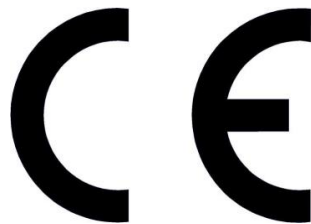
Czy wiesz, że ...

oznakowanie CE powinno być umieszczone na każdym odblasku w sposób widoczny, czytelny i odporny na zatarcie przez cały okres jego używania.

Jeżeli jest to konieczne ze względu na właściwości odblasku (np. zachowanie wymaganej przez normę zharmonizowaną PN-EN 13356 wielkości bądź właściwości powierzchni odblaskowej), dopuszcza się umieszczanie oznakowania CE na opakowaniu tych środków⁵⁷.

Należy pamiętać, że **tylko producent może umieścić oznakowanie CE na odblaskach, które spełniają zasadnicze wymagania** określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki (lub dyrektywy 89/686/EWG) oraz zostały poddane procedurze oceny zgodności⁵⁸.

Rysunek 3: Wzór oznakowania CE

Źródło: Załącznik do rozporządzenia Ministra Gospodarki.

Przeprowadzając procedurę oceny zgodności i nanosząc znak CE na odblask, producent potwierdza, że wyprodukował go zgodnie z postanowieniami odpowiedniej normy zharmonizowanej (tutaj: PN-EN 13356). Akcesoria odblaskowe powinny spełniać wymagania, zarówno co do powierzchni⁵⁹, jak i właściwości odblaskowych, tj. powinny osiągnąć minimalne wartości współczynnika odblasku podane w tabelicy 1 (dla akcesoriów typu 1) i tabelicy 2 (dla akcesoriów typu 2 i typu 3) w normie zharmonizowanej PN-EN 13356.

⁵⁷ § 43 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

⁵⁸ § 43 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

⁵⁹ pkt 4.1 Wymagania ogólne, norma zharmonizowana PN-EN 13356.

Pamiętaj!

Za zgodne z zasadniczymi wymaganiami, określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, uznaje się odblaski, które posiadają oznakowanie CE oraz dla których producent lub jego upoważniony przedstawiciel, po uzyskaniu certyfikatu oceny typu WE (wystawionego przez akredytowaną⁶⁰ jednostkę notyfikowaną), wystawił deklarację zgodności WE⁶¹.

6. Domniemanie zgodności

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy o systemie oceny zgodności, istnieje tzw. domniemanie zgodności. W przypadku odblasków oznacza to w praktyce, że **jeżeli odblask jest zgodny z odpowiednimi postanowieniami normy zharmonizowanej PN-EN 13356, to tym samym spełnia określone zasadnicze wymagania z rozporządzenia Ministra Gospodarki.**

Poniżej przedstawiono działania konieczne do zrealizowania na etapie wprowadzania do obrotu bezpiecznych odblasków.

⁶⁰ Akredytacja - poświadczenie przez krajową jednostkę akredytującą, że jednostka notyfikowana oceniająca zgodność danego wyrobu, spełnia wymagania określone w normach zharmonizowanych (art. 2 pkt 10 rozporządzenia (WE) nr 765/2008).

⁶¹ § 6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki.

Rysunek 2: Etapy procedury oceny zgodności, jakie należy zrealizować przed wprowadzeniem odblasku do obrotu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki.

Pamiętaj!

* Przed złożeniem wniosku o ocenę typu WE w jednostce notyfikowanej, należy upewnić się, że posiada ona stosowną akredytację i ma uprawnienia do przeprowadzania procedury oceny zgodności dla odblasków⁶².

IX. Odpowiedzialność przedsiębiorcy

1. Sankcje administracyjne

Na podstawie przepisów ustawy o systemie oceny zgodności, w przypadku gdy ustalenia kontroli prowadzonej przez organ wyspecjalizowany (w przypadku odblasków oferowanych konsumentom jest to Inspekcja Handlowa) wskazują, że wyrób nie spełnia wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, **organ wyspecjalizowany** (w przypadku odblasków oferowanych konsumentom jest to Prezes UOKiK) **wszczyňa z urzędu postępowanie administracyjne** w sprawie wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku odblasków niespełniających wymagań⁶³.

Stroną postępowania jest przedsiębiorca, który wprowadził lub oddał do użytku odblask niezgodny z zasadniczymi wymaganiami⁶⁴, tj. producent, upoważniony przedstawiciel producenta, importer, bądź dystrybutor. Przy czym, odpowiedzialność dystrybutora ograniczona jest wyłącznie do odblasków przez niego udostępnionych⁶⁵.

Należy zwrócić uwagę, że także po wszczęciu postępowania administracyjnego przez Prezesa UOKiK, **przedsiębiorca ma możliwość, w wyznaczonym terminie, podjęcia działań dobrowolnych**, np. wycofania odblasków z obrotu w celu usunięcia wykrytych nieprawidłowości⁶⁶.

Jeżeli jednak działania dobrowolne nie zostaną podjęte, **Prezes UOKiK może w drodze decyzji⁶⁷**:

- 1) nakazać wycofanie wyrobu z obrotu lub z użytku;
- 2) zakazać udostępniania wyrobu;
- 3) ograniczyć udostępnianie wyrobu;

⁶² Patrz rozdział VIII pkt 2 niniejszego poradnika.

⁶³ Art. 41 ust. 1 ustawy o systemie oceny zgodności.

⁶⁴ Art. 41a ust. 1 ustawy o systemie oceny zgodności.

⁶⁵ Art. 41 c ust. 7 ustawy o systemie oceny zgodności.

⁶⁶ Art. 41b ust. 1 ustawy o systemie oceny zgodności.

⁶⁷ Art. 41c ust. 3 ustawy o systemie oceny zgodności.

- 4) nakazać stronie postępowania powiadomienie konsumentów lub użytkowników wyrobu o stwierdzonych niezgodnościach z zasadniczymi lub innymi wymaganiami, określając termin i sposób powiadomienia.

Jeżeli Prezes UOKiK stwierdzi, że odblask stwarza poważne zagrożenie, **może również w drodze decyzji nakazać jego zniszczenie** na koszt strony postępowania, w przypadku gdy zagrożenia nie można wyeliminować w inny sposób⁶⁸.

Czy wiesz, że ...

zgodnie z unijnym rozporządzeniem (WE) nr 765/2008⁶⁹, organy celne mogą nie dopuścić do swobodnego obrotu produktu, który nie spełnia wymagań unijnego prawodawstwa harmonizacyjnego, oraz umieścić na fakturze handlowej produktu i na każdym istotnym dokumencie mu towarzyszącym, specjalną klauzulę⁷⁰: „Produkt niezgodny z przepisami - niedopuszczony do swobodnego obrotu - rozporządzenie (WE) nr 765/2008”. Oznacza to, że taki produkt nie może przekroczyć granicy Unii Europejskiej.

Dodatkowym źródłem informacji dla przedsiębiorców na temat niebezpiecznych produktów konsumenckich wykrytych przez organy kontroli państw członkowskich na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego (28 państw członkowskich Unii Europejskiej oraz Islandia, Lichtenstein i Norwegia) jest unijny system RAPEX⁷¹ dostępny w jęz. angielskim pod adresem

<http://ec.europa.eu/consumers/safety/rapex/alerts/main/index.cfm?event=main.search>

Przedsiębiorcy mogą również sprawdzić czy wyrób niespełniający wymagań znajduje się w rejestrze dostępnym w języku polskim na stronie UOKiK http://publikacje.uokik.gov.pl/hermes3_pub/

Dodatkowo, możliwość znalezienia informacji o wyrobach niezgodnych z zasadniczymi wymaganiami oferuje system ICSMS⁷², który tworzy podstawę efektywnej i sprawnej współpracy między europejskimi organami nadzoru rynku.

⁶⁸ Art. 41c ust. 5 ustawy o systemie oceny zgodności.

⁶⁹ Art. 27-29 rozporządzenia (WE) Nr 765/2008.

⁷⁰ W przypadku elektronicznej obróbki danych - informację umieszcza się w samym systemie przetwarzania informacji.

⁷¹ RAPEX - (ang. *Rapid Alert System for non-food consumer products*) - to system zarządzany przez Komisję Europejską, służący zapewnieniu szybkiej wymiany informacji pomiędzy państwami EOG a KE w zakresie poważnych zagrożeń stwarzanych przez produkty nieżywnościowe). Co piątek KE publikuje raport prezentujący nowe produkty uznane za niebezpieczne i wykrytymi na terenie EOG.

⁷² ICSMS - (ang. *Information and Communication System on Market Surveillance*). Wyszukiwanie produktów niezgodnych z zasadniczymi wymaganiami znajduje się pod adresem: <https://webgate.ec.europa.eu/icsms/public/productSearch.jsp?locale=pl>.

ICSMS dostarcza szczegółowych informacji o wyrobach, które zostały skontrolowane przez organy nadzoru rynku.

2. Odpowiedzialność karna

W rozdziale 7 ustawy o systemie oceny zgodności przewidziano odpowiedzialność karną dla podmiotów wprowadzających do obrotu lub oddających do użytku odblaski niezgodne z zasadniczymi wymaganiami lub dla których nie wystawiono deklaracji zgodności. **Takie działania podlegają karze w postaci grzywny orzekanej przez sąd⁷³.**

Ważne!

Na odblaskach niespełniających zasadniczych wymagań zabrania się umieszczania oznakowania CE i wprowadzania ich do obrotu.

Ponadto karane są przypadki umieszczania na odblaskach znaków podobnych mogących wprowadzać w błąd konsumentów lub dystrybutorów.

Zabronione jest także:

- 1) wprowadzanie do obrotu lub oddawanie do użytku odblasku nieposiadającego oznakowania CE,
- 2) umieszczanie oznakowania CE na wyrobie, który nie podlega takiemu oznakowaniu.

⁷³ Art. 45-47b ustawy o systemie oceny zgodności.